

Overeen

katholieke vereniging voor oecumene athanasius en willibrord

Gebedsweek voor de eenheid

De inspiratie voor de Gebedsweek voor de Eenheid (18-25 januari), 'Christus, het ene fundament', is dit jaar ontleend aan de eerste brief van Paulus aan de Korintiërs. De keuze reikt een christologisch thema aan. Als wij Christus als het éne fundament tot thema van de Gebedsweek kiezen, dan moeten wij weten wát Christus voor ons betekent. Uit de veelvormigheid van antwoorden op deze vraag moet uiteindelijk een weg van wezenlijke eenheid worden gevonden. Hoe wijst de Gebedsweek ons de weg naar die eenheid? Anders gezegd: waarvoor bidden wij?

Grasduinend in de teksten van de brochure, uitgegeven door de Raad van Kerken, zal de deelnemer aan de Gebedsweek het meest gebaat zijn bij de gebedstaal, die telkens de dagmeditaties afsluit. In korte, krachtige zinnen vindt een biddende gemeenschap haar fundament als vanzelf, wanneer zij openlijk uitspreekt "het volk van God te zijn, op weg naar eenheid". Of wanneer zij uitdrukt op zoek te zijn naar steeds nieuwe manieren om "Gods werk ten dienste van de mensen te volbrengen."

Zeker wanneer naast die gebedstaal ook nog praktische vragen worden aangereikt, die de christenen met concrete middelen tot samenwerking aanzetten of ons alert maken voor de mogelijkheid dat "niet alles wat ooit is gedaan in de naam van Christus, ook werkelijk uit Christus is".

Hoop

In de openingstekst van de brochure zegt mgr. Hurkmans: "alles wat we mogen en moeten betekenen voor elkaar en voor de wereld, halen we uit onze band met Christus." En verder schrijft de bisschop van 's-Hertogenbosch dat "wij elkaar kunnen inspireren om vanuit onze eigen traditie de band met Christus te vitaliseren". Maar wat moeten wij onder 'vitaliseren' verstaan en hoe doen we dat? In de meditatie van de derde dag van de gebedsweek vinden wij het als volgt verwoord: "Christus' liefde vervult ons met de hoop dat alles wat we in zijn naam doen, zal voortbestaan en zal overleven".

Dát Christus het ene fundament is voor alle christenen, noemt de brochure 'het werk van de Geest'. Bidden dient dat werk en daarom is het een verheugende ervaring dat we met elkaar kunnen bidden. "Vroeger was dat samen bidden, werken en leven als broers en zussen volstrekt ondenkbaar", aldus kardinaal Kasper in een recente uitspraak over veertig jaar oecumene.

Slowakije

Het materiaal voor de Gebedsweek 2005 komt uit Slowakije, een van de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Het land heeft eerst jarenlang onder communistisch regime geleefd, waarna het via een fluwelen revolutie een proces van onafhankelijkheid en democratisering heeft doorgemaakt.

Zelf zien de Slowaken de democratisering als een belangrijke impuls voor opbouw en vernieuwing, ook binnen de kerken. Volgens het rapport van de Slowaakse voorbereidingsgroep voor de Gebedsweek zijn de kerken de meest betrouwbare instellingen in het land. Zij zijn het, die ook de toetreding tot de Europese Unie toejuichen, omdat zij er een model in zien voor een culturele en spirituele integratie, die ruimte laat voor eigen geestelijke identiteit.

De meeste kerken in Slowakije nemen

deel aan de Gebedsweek. Er zijn ontmoetingen tussen verschillende kerken voorzien en aan de oecumenische dienst nemen vertegenwoordigers uit het maatschappelijke en politieke leven deel. Op de landelijke zender is de oecumenische dienst te zien. Het gebed van de Slowaken drukt hun verlangen uit om met wijsheid en kracht te kunnen bouwen aan hervorming en integratie, zowel binnenlands als in Europees verband.

A. Coppens-Baeten

A. Coppens-Baeten is lid van de werkgroep van de Raad van Kerken die het materiaal van de Gebedsweek vertaalt. Ze is werkzaam bij het Centrum voor Parochiespiritualiteit in Nijmegen.

Het materiaal van de Gebedsweek voor de Eenheid kan worden besteld bij de Raad van Kerken:
T 033 4633844,
E lwillemse@raadvankerken.nl,
I www.raadvankerken.nl.

Hoogleraar oecumenica zwaait af

Op donderdag 4 november nam Anton Houtepen afscheid in Utrecht. Hij was er hoogleraar oecumenica aan de faculteit godgeleerdheid en directeur van de onderzoeksgroep aan het IIMO (Interculturele Theologie, Interreligieuze Dialoog, Missiologie en Oecumenica). Zijn afscheidsrede was getiteld 'Anatomie van het anathema', de anatomie van de excommunicatie.

Houtepen beschouwt het verbod op intercommunie als een 'voortgezet anathema' en een 'rem op het oecumenische elan'. De kerk moet volgens hem afzien van middeleeuwse reflexen. "We moeten erkennen dat de kerken van het Oosten [...] en [...] andere kerken van het Westen [...] elk op eigen wijze het geloof, de christelijke navolging en de waarachtige bediening van Woord en Sacrament hebben bewaard en uitgedragen en daaruit hebben geweerd wat het evangelie weerspreekt. Die variaties hoeven naar ons hedendaagse oecumenische besef niet meer tot uitsluiting, excommunicatie

of anathema te leiden," aldus Houtepen.

Er is meer nieuws te melden rond de afgezwaaide hoogleraar. Op vrijdagmiddag 4 februari verzorgt hij de Oecumenelezing van de Raad van Kerken. 'Is er één die nog vraagt naar God?' vraagt de Raad zich af met Psalm 14. Religie is weer in. Er is discussie over het belang van religie en de rol van religie bij het overdragen van waarden en normen. Maar de gevestigde kerken blijven leden verliezen. De Raad stelt dat het in de oecumene over van alles en nog wat gaat, terwijl kerken en christenen onderling maar weinig spreken over God. Is er één die nog vraagt naar God? Omdat Houtepen zich sinds lange tijd heeft toegelegd op het zoeken naar de verbinding tussen God en de cultuur, werd hij uitgenodigd om op de vraag in te gaan in de Oecumenelezing 2005.

Kerkendag 2005 'Uit op Zin'

'Uit op Zin. Een festival rond de Bijbel' wordt het motto van de Kerkendag 2005. De Kerkendag, de eerste in zeven jaar, vindt plaats op 23 april in de IJsselhallen in Zwolle. Na een Kerkendag in Utrecht (1989), Amersfoort (1992) en Kampen (1998), groeide de wens om een nieuwe Kerkendag te houden. De directe aanleiding voor deze vierde Kerkendag is de lancering van de Nieuwe Bijbelvertaling op 27 oktober 2004. Een gebeurtenis die veel mensen, zowel binnen als buiten de kerk, weer nieuwsgierig maakt naar de bijbelverhalen.

De bijbel is 'hot' en de Raad van Kerken maakt er graag gebruik van. Ineke Bakker, algemeen secretaris van de Raad: "De Bijbel vormt al eeuwen een inspiratiebron voor heel veel gelovigen over de hele wereld. Maar ook nu is de Bijbel van groot belang, dat willen we graag onder de aandacht brengen. Met muziek, dans, met diepgravende bijbelstudies en met maatschappelijke betrokkenheid. De Nieuwe Bijbelvertaling is een prima opstap om te laten zien wat de Bijbel nog steeds betekent en waartoe de Bijbel de kerken inspireert."

De Kerkendag 2005 heeft de vorm van een festival. Dus geen Kerkendag met workshops en marktkraampjes. Die formule is losgelaten en vormt niet meer de hoofdmoot van het programma. Voor bezoekers is er zeker nog een informatiemarkt, maar de aandacht gaat uit naar het hoofdpodium, waar doorlopende voorstellingen en presentaties zijn. Verder is er veel tijd voor de bijbelacademie waar verschillende theologen, voorgangers en exegeten zich zullen buigen over allereerste bijbelteksten. "Een bijbelstudie van hooguit dertig minuten," zo omschrijft Bakker, "en daarna komt de volgende uitlegger alweer aan het woord." Ook is er een jongerenprogramma 'Jij je Zin!'

T 033 463 38 44, E kerkendag@raadvankerken.nl, I www.kerkendag.nl.

AANMELDING

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:

E-mail:

- meldt zich aan als lid van de Katholieke Vereniging voor Oecumene
- meldt zich aan als donateur van de Katholieke Vereniging voor Oecumene
- wil graag meer informatie over de Katholieke Vereniging voor Oecumene

Stuur deze bon op naar:
Katholieke Vereniging voor Oecumene
Walpoort 10
5211 DK 's-Hertogenbosch

Of stuur een e-mail naar:
secretariaat@oecumene.nl

overeen

COLOFON

Overeen is een uitgave van de Katholieke Vereniging voor Oecumene Athanasius en Willibrord. Leden ontvangen Overeen drie keer per jaar door overmaking van ten minste € 15,- op giro 801919. De vereniging ontstond op 1 januari 2001 uit een fusie van Aktie en Ontmoeting Oosterse Kerken en de Sint Willibrord Vereniging. De doelstelling van de vereniging is: het bevorderen van de eenheid van de verschillende christelijke kerken van oost en west. Word lid of donateur en ondersteun de actieve inzet voor oecumenische samenwerking! Een lidmaatschap kost 15,- euro per jaar. De vereniging is afhankelijk van giften en donaties.

Redactie:

Hoofdredacteur: Geert van Dartel
Eindredacteur: Daphne van Rosendaal

Vormgeving en druk:

Van Stiphout, Helmond

Katholieke Vereniging
voor Oecumene
Athanasius en Willibrord

Walpoort 10
5211 DK 's-Hertogenbosch

Telefoon: 073 6136471

E-mail: secretariaat@oecumene.nl

Internet: www.oecumene.nl

Girorekening: 801919

ISSN 1568-2862

Het Grieks-orthodoxe patriarchaat van Alexandrië

Nieuwe patriarch voor Oosters-orthodoxen van Afrika

Afgelopen zomer verongelukte patriarch Petros (Kreta, 1949; patriarch 1997) bij een helikopterongeval. Patriarch Petros VII was Grieks-orthodox patriarch van Alexandrië. Op 9 oktober werd zijn opvolger gekozen: de orthodoxe metropoliet van Zimbabwe, een Griek van Kreta. Als Theodoros II, 'patriarch van Alexandrië en geheel Afrika', werd deze op 24 oktober in de Egyptische havenstad geïntrooneerd. De geschiedenis van het Grieks-orthodoxe patriarchaat van Alexandrië bepaalt zijn hedendaagse uitdagingen: oecumene, de Griekse gemeenschap en de Afrikaanse missie.*

Het Grieks-orthodoxe patriarchaat van Alexandrië is een volledig zelfstandige oosters-orthodoxe Kerk. Ze is in kerkelijke gemeenschap verbonden met de hele oosterse Orthodoxie, waarvan de patriarch van Constantinopel ereprimaat is. Ze heeft een goede oecumenische relatie met de Rooms-katholieke Kerk. Het Grieks-orthodoxe patriarchaat van Alexandrië voert zijn stichting terug op de evangelist Markus, die volgens de legende in 67 nC in Alexandrië de marteldood stierf.

Alexandrië

Alexandrië is een stad die eeuwenlang een sterk Grieks stempel droeg, in taal maar ook in cultuur. Er wonen nog steeds Grieken, de laatste leden van wat sinds Alexander de Grote (4e eeuw vC) tot de jaren '50 van de 20ste eeuw de levendige Griekse gemeenschap van Alexandrië was. In Alexandrië woonden in de Oudheid ook veel Griekstalige joden. Het eerste christendom verspreidde zich meestal via de joodse diaspora. In Alexandrië met zijn grote joodse gemeenschap maakt dat een vroege aankomst van het christendom zeer aanneemelijk. De legende over Markus, als degene op wie het patriarchaat zijn stichting terugvoert, is dus gebed in een historische context. Rond 600 nC waren vrijwel alle bewoners van Egypte christen, zowel de Griekstalige bewoners als de Egyptischtaligen.

Kopten, Grieken en Afrikanen

Wanneer Arabische moslims rond 640 het land veroveren, treffen ze er twee onderscheiden patriarchaten van Alexandrië aan. De situatie van een tot het bot verdeeld christendom had toen al bijna twee eeuwen voortgewoerd. De Egyptischtalige meerderheid (de Kopten) was gegroepeerd rond de patriarch van Alexandrië, die het Concilie van Chalcedon in 451 afwees. Uit deze groep Egyptischtalige christenen komt de Koptisch-orthodoxe Kerk van Egypte voort. De Grieken van Egypte echter, toentertijd al een minderheid onder de christenen van het land, schaarden zich wél rond het Concilie van Chalcedon en genoten de steun van de Byzantijnse overheersers. Deze groep vormde het Grieks-orthodoxe patriarchaat van Alexandrië. Tussen de twee groepen was veel haat en

nijd, tot zelfs grove gewelddadigheden toe, vooral van de kant van de Grieken, die ondanks hun minderheidspositie de militaire steun van de Byzantijnse staat genoten. De Grieks-orthodoxe patriarch van Alexandrië moet daarom niet worden verward met de Koptisch-orthodoxe patriarch van Alexandrië. Overigens heeft het Grieks-orthodoxe patriarchaat van Alexandrië inmiddels een uitstekende relatie met de Koptisch-orthodoxen. Bij de komst van de moslims ontvluchtten veel Griekstalige christenen Egypte, waardoor hun minderheidskerk leden verloor. Door de eeuwen heen monsterden echter van elders steeds nieuwe Griekse handelaren en ambachtsslui met hun families aan in de havenstad. Deze regelmatige nieuwe aanwas hield de Griekse presentie in Alexandrië op peil. Na de revolutie onder Nasser (1952) trokken echter veel Grieken uit Egypte weg. De Grieks-orthodoxe Kerk van Alexandrië werd nog kleiner.

Naast Egypte zelf vallen de geloofsgemeenschappen van orthodoxe Grieken in Afrika, zoals in Zuid-Afrika, Kenia en Zimbabwe, onder het patriarchaat van Alexandrië. Tijdens zijn neergang in de jaren '50 in Egypte maakte het Grieks-orthodoxe patriarchaat van Alexandrië in Afrika bezuiden de Sahara juist een welkome groei door. Die groei kwam voort uit de missies die de Grieks-orthodoxe Kerk van Alexandrië al voor de Tweede Wereldoorlog, en vooral vanaf de jaren '50 onder autochtone Afrikanen was begonnen. Bepaalde groepen protestanten sloten zich aan bij de Orthodoxe Kerk, maar ook individuele Afrikanen. Zo ontstonden vanuit het Grieks-orthodoxe patriarchaat van Alexandrië orthodoxe geloofsgemeenschappen in subsaharaans Afrika, met eigen plaatselijke diakens en priesters en later enkele bisschoppen.

Uitdagingen

Binnen Egypte zijn vooral in de oecumenische relaties met het Koptisch-orthodoxe patriarchaat belangrijke stappen gezet op theologisch en pastoraal gebied. Het patriarchaat heeft daarnaast een naam hoog te houden in de internationale oecumene. Het speelt een belangrijke rol in de Wereldraad van Kerken. Patriarch Parthenios, de voorganger van de overleden Petros VII, en deze Petros zelf wor-

den gezien als oecumenisch gezinde kerkleiders. In de regio was patriarch Petros sinds begin 2004 een van de nieuwe voorzitters van de Raad van Kerken in het Midden-Oosten. De tweede uitdaging is het behoud van de 'Griekse gedachte' (hellenismos), de Griekse identiteit. De 'hellenismos' wordt wereldwijd door de Griekse Orthodoxie beschouwd als een onvervreemdbaar onderdeel van haar christelijke erfgoed. De Blijde Boodschap kreeg vorm in de Griekse cultuur en daar is men trots op. Ook de Grieks-orthodoxe patriarch van Alexandrië beschouwt zich als hoeder van deze geestelijk-culturele erfenis. De geslonken Griekse gemeenschap van Alexandrië zal ongetwijfeld zijn zorg hebben.

Egypte: Arabische steenhouwer graveert Griekse naam in grafkruis. De inscripties aan de muur zijn islamitisch.

De derde uitdaging is de oosterse Orthodoxie in Afrika bezuiden de Sahara. Onder de auspiciën van het Grieks-orthodoxe patriarchaat van Alexandrië wortelt zich nu al meer dan een halve eeuw een nieuwe aanplant van de oosterse Orthodoxie in verschillende Afrikaanse contexten. Naast het aloude Ethiopische christendom, oriëntaals-orthodox, komt een tweede vorm van oosters christendom met een Afrikaans gezicht tot leven. De Orthodoxe Kerk in Afrikaanse landen kent veel problemen, waarmee patriarch Theodoros II als voormalige metropoliet van Zimbabwe, en daarvoor Kameroen, vertrouwd zal zijn. Zijn pastorale kwaliteiten uit die tijd worden geroemd. Hopelijk zullen die hem ook vergezellen als 'patriarch van Alexandrië en geheel Afrika'.

Leo van Leijzen

Leo van Leijzen is stafmedewerker Oosters Kerken van de Katholieke Vereniging voor Oecumene.

Oecumenische toenadering rond de Schriften

Enkele maanden geleden publiceerde de beraadgroep Geloven en kerkelijke gemeenschap van de Raad van Kerken in Nederland een brochure onder de titel: *Bijbel in context - Oecumenische toenadering rond de Schriften*. Hierin wordt een bestandsopname gemaakt van het voortgaande oecumenische gesprek over hermeneutiek, toegespitst op de vragen rond de interpretatie van de bijbel.

De notitie sluit aan bij een rapport van de Wereldraad van Kerken dat in 1998 in Harare werd aangeboden als een handreiking voor 'oecumenische reflectie over hermeneutiek'. Dit rapport 'A Treasure in Eathern Vessels' ('een schat in aarden vaten') is opgesteld door de commissie Geloof en Kerkorde waarin ook de Katholieke Kerk officieel vertegenwoordigd is. De notitie maakt duidelijk dat de kerken elkaar op het gebied van de Schrift werkelijk naderbij gekomen zijn. Er bestaat een grote mate van eensgezindheid in de opvattingen over de betekenis en bruikbaarheid van de diverse wetenschappelijke methoden van bijbelonderzoek. Oude strijdvragen zoals die over de relatie tussen Schrift en Traditie hebben in de oecumenische dialoog veel van hun scherpte verloren.

Het boekje van de Beraadgroep is vooral bestemd voor lokale raden van kerken, parochies en gemeenten die zich willen bezinnen op de betekenis en de plaats van de bijbel in hun eigen context. Het is daarvoor zeker in combinatie met een leerhuis bijbel rondom de NBV zeer geschikt. Het is helder van opzet, mooi van stijl en bevat waardevolle informatie en handreikingen voor een oecumenische toenadering rondom de Schriften in parochie en gemeente. De oecumenische dialoog over de bijbel is van groot belang. De afgelopen tien jaar is hier veel vooruitgang geboekt, zoals de brochure van de Beraadgroep laat zien.

Bijbel in context onderscheidt in het eerste hoofdstuk drie contexten waarin de bijbel in de loop der eeuwen is gelezen: de vierende gemeente, de cultuur en de academie. Met deze indeling wordt een zekere historische ordening aangebracht. De vierende gemeenschap wordt naar voren gehaald als de oudste context. De bijbel is ontstaan en werd van meet af aan gelezen in de liturgie. Gaandeweg wordt de ontmoeting met vreemde cultuursferen een belangrijke factor in de geschiedenis van het christendom. In de ontmoeting met nieuwe culturen wordt het verstaan van de Schrift steeds opnieuw ontdekt. Pas in de laatste eeuwen is de wetenschappelijke studie van de Schrift tot bloei gekomen. Het belang dat de wetenschappelijke bestudering van de Schrift ook voor het geloof heeft, vindt in de kerken tegenwoordig brede erkenning.

In het tweede hoofdstuk worden de verschillende benaderingswijzen om de bijbel te bestuderen kort gepresenteerd op basis van het rapport van de Pauselijke Bijbelcommissie 'De interpretatie van de bijbel in de Kerk' (1993). De oecumenische beraadgroep volgt dit document met instemming en grote waardering. Achtereenvolgens komen aan de orde de historisch-kritische methode, nieuwe methoden van literaire analyse, op traditie gebaseerde benaderingswijzen, de menswetenschappelijke benaderingswijze, de contextuele benaderingswijzen en ten slotte de fundamentalistische wijze van bijbellesing. Opgemerkt wordt dat de Pauselijke bijbelcommissie het meest kritisch is over de fundamentalistische lezing van de bijbel die 'gevaarlijk' genoemd wordt, omdat ze mensen ertoe brengt hun denken uit te schakelen. Anderzijds ziet de Nederlandse commissie in de fundamentalistische leeswijze ook de legitieme zorg om de bijbel koste wat kost vast te houden als een 'heilig boek'.

Het derde hoofdstuk is gewijd aan de groei naar een oecumenische hermeneutiek van de Schrift. Hierin wordt de stand van zaken uiteengezet met betrekking tot de oude controverses tussen de kerken over de Schrift: de relatie tussen Schrift en Traditie, de rol van het kerkelijk leergezag in de interpretatie van de Schrift, de samenstelling van de canon en de verhouding tussen het Oude en het Nieuwe Testament. Het is zeker niet zo dat over deze onderwerpen al consensus bereikt is. Wel is er een breed oecumenisch besef aangaande de betekenis van de hermeneutiek voor het ontsluiten van de boodschap van de bijbel in onze tijd.

Het vierde hoofdstuk, ten slotte, vat de inzichten samen van het rapport van de Wereldraad van Kerken 'Een schat in aarden vaten'. Dit rapport houdt zowel vast aan de eenheid van het Evangelie, de éne Traditie en de eenheid van de Kerk, als dat het zich rekenschap geeft van de veelheid van contexten waarin het Evangelie wordt verkondigd en de Kerk gestalte aanneemt. Het rapport breekt een lans voor een hermeneutiek van vertrouwen vanuit het besef dat de schat van het geloof nooit in één interpretatie volledig is verwoord en men andere christelijke

duidingen dus met vertrouwen tegemoet mag treden. De Kerk wordt in dit rapport een hermeneutische gemeenschap genoemd. Daarmee wordt bedoeld dat de kerken ernaar moeten streven te gaan verstaan hoe iedere kerk de geloofstraditie op eigen wijze interpreteert en vormgeeft. Wanneer kerken tot beter onderling begrip komen van hun diverse hermeneutische veronderstellingen, zal zo'n oecumenische hermeneutiek een 'hermeneutiek voor de eenheid' blijken te zijn.

Geert van Dartel

Geert van Dartel is secretaris van de Katholieke Vereniging voor Oecumene.

De Bijbel in context, Oecumenische toenadering rond de Schriften, Marius van Leeuwen (eindred.), Meinema 2004, ISBN90-211-3980-4, pp. 64, € 9,90

Binnen verschillende kerken wordt verschillend met de bijbel omgegaan. Teksten worden verschillend geïnterpreteerd en die interpretaties werken verschillend door in de kerkelijke praktijken. Alle reden dus voor een oecumenisch gesprek tussen de kerken over hun omgang met de bijbel: wat kunnen ze van elkaar leren, waar zijn ze het met elkaar eens, waar liggen blijvende verschillen?

Alle christelijke kerken zijn het erover eens dat de bijbel het centrale boek van het christelijke geloof is. Maar verder lopen de meningen over de bijbel uiteen: over het gezag van de bijbel, de verhouding van Schrift en traditie, de waarde van de verschillende exegetische methodes et cetera.

Hoewel het oecumenische gesprek over de bijbel de voorpagina's van de kranten doorgaans niet haalt, is er inmiddels aanzienlijke vooruitgang geboekt. Veel kerken begrijpen elkaars omgang met de bijbel beter en groeien langzamerhand in de richting van wat we een 'hermeneutische gemeenschap' kunnen noemen.

I. Bakker, algemeen secretaris Raad van Kerken in Nederland

Gedelegeerde voor oecumene Roermond:

"Authentieke waarheid rijpt pas in echt onderling contact"

In 2004 werd Ben Janssens door de bisschop van Roermond officieel benoemd tot gedelegeerde voor de oecumene in het Bisdom Roermond. Al enige tijd was hij vertegenwoordiger van het Bisdom in het bestuur van de vereniging voor oecumene. Dit is zijn 'oecumenische autobiografie'. Zijn 'leerschool in de oecumene' begint bij een vredige status quo in het Limburgs dorp waar hij wordt geboren. Later vindt een verbreding plaats van de horizon op het seminarie: "Als seminaristen van die tijd lazen wij eigenlijk bijna uitsluitend protestantse theologen. Bonhoeffer voorop, Tillich, Moltmann."

Met de aanwezigheid van Ben Janssens in het bestuur van de Katholieke Vereniging voor Oecumene werd na enkele jaren van afwezigheid de band tussen de vereniging voor oecumene en het zuidelijke Bisdom weer structureel aangehaald. De hernieuwde samenwerking leidde al tot het gezamenlijk bemannen van een oecumenestand op een informatiemarkt in het zuidelijke bisdom. Naar aanleiding daarvan ging het balletje rollen om de Gebedsweek voor de Eenheid te promoten. In samenwerking met de Raad van Kerken werd het materiaal van de Gebedsweek verzonden naar alle Roermondse parochies. De Gebedsweek krijgt dit jaar opnieuw deze impuls, nu de actie door het Bisdom en de Katholieke Vereniging voor Oecumene wordt herhaald. Janssens: "De actie voor de promotie van de Week van Gebed voor de Eenheid (18-25 januari) is vorig jaar door velen geapprecieerd. Wij willen dit ook in 2005 zo voort te zetten." Het Bisdom Roermond pakt de oecumenische draad op.

"Geboren ben ik in het oorlogsjaar 1944 (7 maart) in het Grevenbicht, een overwegend katholiek dorp met - zeer uitzonderlijk in Limburg - een kleine protestantse gemeente. Midden op de speelplaats van onze katholieke lagere jongensschool stond een stevige muur. Achter die muur kwamen wij katholieke jongetjes nooit. Wij hoorden tijdens ons speelkwartier aan de overzijde slechts de stemmen van andere spelende kinderen. Hun speelplaats was kleiner; zij waren minder in aantal. Daarom ook mochten zij op hun speelplaats voetballen. Af en toe schoppen zij per ongeluk de bal over de muur heen. Wij gooiden hem dan weer braaf terug. Een eerste act van oecumene? Want achter die muur zaten de jongens van de protestantse school. Van een enkeling wisten wij de naam, de meesten kenden wij eigenlijk nauwelijks. Een merkwaardig gegeven eigenlijk in zo'n klein dorp! Want samen waren wij wel weer supporters van de plaatselijke voetbalclub of musiceerden in dezelfde harmonie. Katholiek en protestant leefden in ons Maasdorp vreedzaam en met groot wederzijds respect samen. Ik hoor het mijn opa nog zeggen: "Je kunt nog het

beste werken voor protestanten in het dorp, daar kun je het beste op aan". Samenwerking dus in het verenigingsleven, en toch ook weer, zeker als het op de geloofspraktijk aangaat, een enorme afstand!

De 'andersdenkenden'

Het kleine protestantse kerkgebouw in het dorp ligt dichtbij de Maas. Van oudsher hebben zich daar vooral in een tweetal straten reformatorische christenen gevestigd. Jaarlijks trok de Sacramentsprocessie ook door deze straten. Voordien gaf de pastoor altijd vanaf de preekstoel de instructie mee geen aanstoot te geven aan de 'andersdenkenden' zoals hij onze reformatorische medechristenen noemde. Maar ook hier tijdens deze processie toeterde in de harmonie de protestant even devoot mee als zijn katholieke dorpsgenoot. Op kerkelijk terrein een volledige afgeslotenheid van elkaar, in de dagelijkse leefpraktijk een grote openheid en respect. Gemengde huwelijken waren echter een uitzondering!

In het protestantse kerkgebouw ben ik als kind of scholier nooit geweest. Overigens nog in 1970 weigerde de toenmalige strenge dominee mijn priesterwijding die in de parochiekerk van Grevenbicht plaatsvond, bij te wonen; ook na een vriendelijke uitnodiging. Ik moet eerlijk zeggen dat ik als kind en later als gymnasiast mij nooit zo erg druk gemaakt heb over die scheiding die van zo dichtbij door ons christelijk geloven heen liep. Het was nu eenmaal zo gelopen in de geschiedenis, en bovendien vanuit je katholieke opvoeding wist je zogenaamd toch wel waar 'het gelijk' lag. Ik heb mij er daarom eigenlijk nooit zo in verdiept.

Theologie van de hoop

Dat veranderde totaal toen ik in die direct na-conciliaire jaren aan mijn filosofie- en theologiestudie begon, ter voorbereiding op het priesterambt. Eerst in het Filosoficum van het Bisdom Roermond in Heerlen (1963-65) en vervolgens aan het Groot Seminarie in Roermond (1965-68). Vooral de Roermondse jaren hebben mij 'in oecumenicis' beslissend bestempeld. Het waren de jaren dat wij allen de bestseller 'Honest to God' van de anglicaanse

bisschop Robinson als revolutionaire lectuur in ons opnamen. Blijvende invloed oefende echter de theologische kennis-making met de grote reformatorische auteurs uit. Als seminaristen van die tijd lazen wij eigenlijk bijna uitsluitend protestantse theologen. Bonhoeffer voorop, Tillich, Moltmann.

Vooraf Moltmanns 'Theologie van de hoop' maakte op mij grote indruk. Het waren de jaren zestig van maatschappelijke en kerkelijke beweging. Bij Moltmann en de overige reformatorische auteurs vond ik een denken dat de identiteit van geloven onmiddellijk wist te verbinden met een maatschappelijk relevant karakter.

Op het Roermondse seminarie is dus eigenlijk de grondslag gelegd voor mijn blijvende interesse voor de oecumene; vooral dan in de vorm van een oecumenisch getinte theologie.

Ben Janssens.

Rome

Toen bisschop Moors van Roermond mij opdroeg in 1968 mijn theologische studie voort te zetten aan de Gregoriana te Rome, heb ik even gearzeld. Ik vroeg mij af: zou deze studie wel voldoende corresponderen met mijn nu in een bepaalde richting reeds ontwikkeld denken en geloofsaanvoelen. Achteraf gezien heb ik totaal geen spijt over de Romeinse jaren van studie en vooral ook van verblijf in de 'Urbs'. Ik heb er voor mijn hele verdere leven een grote voorliefde voor de cultuur van de stad Rome en het land Italië aan overgehouden. Het theologische onderricht in Rome was weliswaar niet direct toegespitst op de directe actualiteit. Maar het grote voordeel

was dat men op een systematische wijze kennis kon maken met de theologische traditie van de Catholica. De oecumenische dimensie werd niet veronachtzaamd, maar kreeg duidelijk minder aandacht dan in mijn Roermondse jaren. Het theologiecurriculum van de Gregoriana kende een apart vak: 'oecumenische theologie', gedoceerd door de jezuïet Jan Witte, afkomstig uit Groningen. Pater Witte, een heel aimabel mens met grote verdiensten voor de oecumene, was overigens de laatste docent die zijn colleges nog in het Latijn gaf. Het was bepaald komisch om hem over de meest moderne stromingen in deze dode taal te horen spreken, zoals over de 'sic dicta Deus-est-mortuus-theologia', de zogenaamde God-is-dood-theologie.

'Oecumenisch practicum'

In Rome ben ik bevriend geraakt met een Lutherse theologiestudent die op advies van zijn vader (Professor Systematische Theologie te Erlangen) een jaar lang 'katholieke theologie' studeerde in Rome. Hij had een kamer gekregen in ons Nederlands College. Wij hebben samen vele reizen door Italië gemaakt en uiteraard ontzettend veel met elkaar gesproken. Soms vergezelde ik hem naar de Lutherse Kerk in Rome om samen daar op zondag de dienst mee te vieren. Een aparte gewaarwording in die zo uitermate 'roomse' stad! De vriendschap met deze dominee in spe durf ik te karakteriseren als mijn 'oecumenisch practicum'. In onze gesprekken vroeg hij mij het hemd van het lijf, wilde in Rome uitleg hebben over al die katholieke tradities en gebruiken, informeerde naar hun bijbels-theologische grondslag. En natuurlijk ook omgekeerd liet ik mij informeren over Lutherse opvattingen. Na zijn vertrek uit Rome zijn onze contacten en onze gedachte-uitwisselingen gelukkig niet gestopt, maar de jaren door voorgezet. Ik heb er voorgoed van geleerd dat men één in het christelijk geloof kan zijn en dat juist de verschillende kerkelijke tradities waarin men staat, binnen die eenheid een elkaar verrijkende plaats kunnen innemen. In 1976 heb ik mijn Romeins verblijf afgesloten met de verdediging van een doctoraats-thesis over de 19e-eeuwse katholieke theoloog Herman Schell. Schells theologie was door het toenmalig H. Officie op een aantal punten veroordeeld. Mijn proefschrift gaat in op Schells poging, een modern dynamisch en historisch denken binnen te brengen in de theologische systematiek. De thesis vormde als zodanig mede een bijdrage tot een rehabilitatie van zijn theologie.

Oecumenische optiek

Het verlangen om na een toch wel lange

studie nu eens eindelijk kennis te maken met het directe pastoraat, werd door bisschop Gijsen ingewilligd. Een vijftal jaren ben ik fulltime kapelaan geweest in de O.L. Vrouwebasiliek in Maastricht met als speciale opdracht: de catechese aan de basisscholen in de binnenstad van Maastricht. De oecumene hoorde in het pastorale binnenstadsteam niet direct tot mijn werkveld. De interesse bleef echter. Na die vijf jaren heb ik eigenlijk het basispastoraat niet meer verlaten, zij het in de vorm van een parttime arbeid. Tot op de huidige dag combineer ik het pastoraat in een kleine dorpsparochie met doceeropdrachten aan de ambts- en vormingsopleidingen van de bisdommen Roermond en Den Bosch.

In het doceren van de systematische theologie - sinds enkele jaren ook aan de Fontyshogeschool te Sittard - benut ik de kans om de verschillende thema's voortdurend ook vanuit een oecumenische optiek te belichten. Historische misver-

De katholieke Sint Servaasbasiliek en de protestantse Sint Janskerk gezamenlijk op de Vrijthof in Maastricht. Foto: Bisdom Roermond.

standen kunnen verhelderd worden; eenzijdigheden rechtgetrokken. Vooral ben ik er voortdurend om uit om aan te tonen dat aan de verschillen in visies en posities tussen de kerken vaak een onderscheid in een bepaalde historisch gegroeide denkvorm ten grondslag ligt; bij verheldering van deze denkvorm worden de verschillen minstens gerelativeerd of bezitten zelfs weinig bestaansgrond meer. Met name in de behandeling van wat in de theologie genadeleer heet, besteed ik in de colleges vele uren aan het denken van de Reformatoren.

Agenda voor Limburg

Als pastoor in een vrijwel totaal katholieke dorpsparochie kom ik met de oecumenische problematiek nauwelijks in aanraking. Het is dan ook meer vanuit mijn docentschap dat bisschop Wiertz mij gevraagd heeft om als gedelegeerde voor oecumene zitting nemen in het hoofdbestuur van de Vereniging voor Oecumene. Ik was erg blij dat door deze benoeming opnieuw de band tussen ons bisdom en

de vereniging hersteld werd.

Samen met vicaris Ton Storcken probeer ik nu gestalte geven aan een verlevendiging van de oecumene in Limburg. Het ligt voor de hand dat in ons overwegend katholieke provincie de thematiek van de oecumene een ander karakter bezit dan in het noorden van ons land. Maar ook in deze situatie willen wij stappen zetten om de oecumene opnieuw op de agenda te brengen binnen ons bisdom.

De actie voor de promotie van de Week van Gebed voor de Eenheid (18-25 januari) is vorig jaar door velen geapprecieerd. Wij willen dit ook in 2005 zo voortzetten. Het is vooral via de Raad van Kerken in de grotere steden van Limburg dat er regelmatig contact is tussen de verschillende christelijke denominaties. Van daaruit kunnen dan ook nieuwe initiatieven gestart worden. Met vicaris Storcken houd ik periodiek overleg om de oecumene in ons diocees tot een blijvend aandachtsveld te maken, ook van de bisdomleiding.

Want, zeker in de situatie van de christelijke kerken in onze geseculariseerde samenleving is en blijft het een urgente taak om samen als christenen op te trekken, veelvuldig contact met elkaar te onderhouden, samen het éne geloof in Christus te beleven en te vieren; daarbij lerend van elkaars tradities.

Authentieke waarheid

Idealen voor de toekomst? Een moeilijke vraag! Ideale Kerk? In elk geval, een Kerk die meer de nederigheid van haar Heer zal uitstralen. Hij nam 'de minste plaats' in. De Kerk zou zich meer aan deze dienstbaarheid van haar Heer moeten spiegelen. Haar 'imago' komt

vaak zo weinig overeen met wat zij eigenlijk vanuit het evangelie voorstaat. Het is bijvoorbeeld toch geen schande om ook eigen zwakheden onder ogen te zien en durven toe te geven. Je hoeft toch niet alles altijd even goed te weten.

Bescheidenheid is een deugd die de Kerk erg goed zou doen. Dominantie van spreken en handelen wordt terecht onmiddellijk afgewezen. Daarom zou de Kerk, haar leiders, haar leden ook moeten uitblinken in een oprecht inlevingsvermogen. Zij moet zich kunnen inleven in wat mensen van nu bezig houdt. Met hen op weg durven gaan vanuit een evangelische bezieling. Want, authentieke waarheid rijpt pas in het echte onderlinge contact. Zal met name niet een oecumenische praktijk de Kerk kunnen behoeden voor zelfgenoegzaamheid? Oecumene bevrijdt van je blind staren op je eigen 'gelijk'. Het opent je de ogen voor een Boedschap die altijd toch groter is dan je voordien vanuit je eigen kerkelijke visie dacht."

Mgr. De Korte:

"Bijbelse noties heilzame stoorzenders"

Op vrijdag 5 november organiseerde de Katholieke Vereniging voor Oecumene in 's-Hertogenbosch een bijeenkomst rond de bijbel en oecumene met aandacht voor de Nieuwe Bijbelvertaling. Sprekers waren de protestantse kerkelijk hoogleraar liturgiek M. Barnard en mgr. G. De Korte, rooms-katholiek hulpbisschop van Utrecht. Hij gaf aan te hopen dat de succesvolle presentatie van de NBV ook zal leiden tot een nieuw of hernieuwd openen van de heilige Schrift.

De Korte beschreef de Nederlandse samenleving als 'kwetsbaar'. Er is een geestelijke kwetsbaarheid, omdat veel mensen in de postmoderne, multireligieuze en multiculturele samenleving steeds minder stevig geworteld zijn. Hij sprak ook van economische kwetsbaarheid, kwetsbaarheid voor mondiaal terrorisme en een politieke kwetsbaarheid, die blijkt uit een populistische onderstroom in de samenleving die de wind steeds meer in de zeilen lijkt te krijgen.

Bijbelse stoorzenders

Noties als 'verbond', 'verzoening', 'schepping' en 'voltooiing' kunnen hier een bijbels antwoord op zijn. De begrippen kunnen werken als 'heilzame stoorzenders'. Zoals 'verbond': "In een cultuur waarin het individu centraal staat, werkt de notie van het verbond als een heilzame stoorzender. De God van de Schriften is een God van verbond," aldus De Korte, die liet volgen: "Geen atomisering en doorgesloten individualisering, maar concrete solidariteit van sterk en zwak." Niet alleen de Nederlandse samenleving is kwetsbaar volgens De Korte. Ook het Nederlandse christendom. Onder meer vanwege de terugloop van de kerkgang, het afnemend en vergrijzend vrijwilligersbestand en financiële consequenties die verschillende ontwikkelingen zullen krijgen. "In beide grote volkskerken wordt daarom de noodzaak van een nieuwe missionaire aanpak gevoeld. Juist in een dergelijke situatie is het belangrijk om te zoeken naar het hart van onze identiteit. In al onze schamelheid kunnen we putten

uit onze bronnen. Met name ook uit de heilige Schrift," aldus De Korte, die zei te hopen "dat de zeer succesvolle presentatie van de NBV ook zal leiden tot een nieuw of hernieuwd openen van de heilige Schrift."

Bijbelgroepen

Hij ziet een belangrijke rol weggelegd voor kleinere groepen in de kerken: "We zien naast de klassieke bijbelgroepen allerlei ander groepswerk met een sterke bijbelse inhoud ontstaan." Denk aan de vele Alphacursussen en de Geloven Nuegroepen die in katholiek Nederland en Vlaanderen van de grond komen. "Voor de nabije toekomst hoop ik op een veelheid van bijbelgroepen en andere kleine kerkelijke groepen die, ook in oecumenisch verband, elkaars geloof voeden en verrijken." De Korte: "De Schrift wil gelezen worden binnen de geloofsgemeenschap: in de liturgie, binnen een kleine groep, of als persoonlijke meditatie."

Liturgie

De Synode van de PKN heeft inmiddels besloten dat de NBV voor een aantal jaren ter beproeving wordt vrijgegeven. Binnen de Rooms-katholieke Kerk zal de Schrift in de liturgie niet worden gelezen in de NBV-versie. Sommige aanwezigen vonden dit erg jammer, maar er was ook begrip. De Rooms-katholieke Kerk, zo vertelde een van de aanwezigen, heeft na Vaticanum II, na eeuwenlang Latijn te hebben gebruikt in de liturgie, de volkstaal ingevoerd in de liturgie. De vraag die zich nu voordoet is of de catholica zich zal open-

Mgr. dr. De Korte, hulpbisschop van Utrecht.

stellen voor de zich elke zoveel decennia aandienende 'veranderingsvraag' in de liturgie. Op het moment dat de basisteksten uit de bijbel veranderen, zullen immers ook aanverwante teksten aangepast moeten worden, zoals die van het getijdengebed en andere teksten. Dat is een niet te onderschatten onderneming.

Gehoord woord

De protestants kerkelijk hoogleraar liturgiek prof. dr. M. Barnard deed temidden van het oecumenische gehoor een oproep aan de kerken om de NBV vrij te geven voor gebruik in de liturgie. "Het woord in de bijbel en in de liturgie is het gehoorde en beantwoorde woord," vertelde hij. Omdat de NBV als vertaling de dynamiek van woord en hoorder, van brontekst en doeltaal, volkomen serieus neemt, leent hij zich volgens Barnard bij uitstek voor gebruik in de liturgie. Toch zal het lang duren, denkt hij, voordat de nieuwe vertaling ingang vindt. Liturgie verandert immers niet snel. Vooral de belangrijkste onderdelen in een liturgie niet, zoals de instellingswoorden of bijvoorbeeld het Onze Vader.

Daphne van Roosendaal

Daphne van Roosendaal is medewerker publiciteit & voorlichting bij de Katholieke Vereniging voor Oecumene.

PROGRAMMA 2004-2005

Veertig jaar oecumene sinds Vaticanum II

De eerstvolgende bijeenkomst uit het jaarprogramma van de Katholieke Vereniging voor Oecumene is op 20 januari. In Utrecht vindt de oecumenische studie- en ontmoetingsbijeenkomst plaats 'Vaticanum II en het verlangen naar eenheid: De actuele betekenis van Unitatis Redintegratio'. Dr. H. Witte en prof. dr. L. Koffeman zullen ingaan op het ongebruikte tegoed van Unitatis redintegratio, het oecumenedecreet van het concilie, en de doorwerking van het document in de oecumenische beweging. De bijeenkomst begint met een oecumenische dienst in samenwerking met de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken. De gebedsdienst staat in het teken van de Week van Gebed voor de Eenheid. Donderdag 20 januari, Pax Christi Stiltecentrum Utrecht, 19:30 - 22:00 uur.

Samen geroepen om vrede te stichten

Op 17 maart wordt het jaarprogramma van de vereniging afgesloten met een bijeenkomst over de kerken en de inzet voor gerechtigheid en vrede in de wereld. Deze bijeenkomst, die eveneens plaatsvindt in Utrecht, wordt georganiseerd in samenwerking met de Doopsgezinde Sociëteit. Met inleidingen van prof. dr. P. Nissen en ds. F.R. Fennema over het vredeswerk van de kerken en doopsgezinde vredesspiritualiteit. De avond begint met een oecumenische vredesdienst die wordt voorbereid in samenwerking met de Doopsgezinde Sociëteit en Pax Christi. Donderdag 17 maart, Pax Christi Stiltecentrum in Utrecht, 19:30 - 22:00 uur.

Opgeven voor deze bijeenkomsten: T 073 6136471 E secretariaat@oecumene.nl

2005: Christenen van Irak

Dit jaar staat voor de Katholieke Vereniging voor Oecumene in het teken van Irak. De Zondag voor de Oosterse Kerken 2005 zal over christenen van Irak gaan en met Kerst was er al een gebedsactie van de Raad van Kerken op voorstel van de Katholieke Vereniging voor Oecumene. Er werd een gebed om vrede vertaald uit de oosterse liturgie van Irak.

Christenen in Irak vierden dit jaar opnieuw Kerstmis in een oorlogssituatie. Er vinden aanslagen plaats op kerken, huizen en winkels. Veel Irakese christenen vluchten naar veiliger oorden in het land, of naar het buitenland. Irak is het meest sprekende voorbeeld van menselijk lijden door geweld en verdrukking in het Midden-Oosten. Ook in andere landen van de regio wordt de vrede geweld aangedaan. Daarom vroeg de Raad van Kerken met Kerst om gebed voor vrede in Irak en het Midden-Oosten. Aboena Firas Yusef, Irakese pastor van christenen uit Irak in Nederland, reikte het gebed *Sjlâmâ we-sjainâ* ('Laat vrede en welzijn...') aan. Het wordt onder meer in de Kersttijd gebeden door Irakese christenen van verschillende kerken. Het gebed is gepubliceerd op www.oecumene.nl. Geen internet? Bel dan: 073 6136471.

Irakese christenen in Nederland

Het christendom in Irak is, hoe klein ook, zeer divers. Het is voornamelijk oosters christendom, dat wil zeggen: horend tot

Aboena Firas Yusef, priester van de Chaldeeus-katholieke parochie in Nederland, Sint Thomas de Apostel. De meeste gelovigen van deze geloofsgemeenschap zijn afkomstig uit Irak.

tradities die in het Midden-Oosten zelf zijn ontstaan en geworteld. Ze bestonden al voor de islam. Onder de christelijke immigranten uit Irak in ons land tekent zich de genoemde diversiteit ook af. Een groot aantal gelovigen uit Irak behoort tot de Chaldeeus-katholieke parochie in Nederland, St. Thomas de Apostel. Deze houdt overal in het land in kerken diensten. Hun priester is aboena Firas Yusef uit Bagdad. Ook gelovigen uit Turkije behoren tot de gemeenschap.

De niet-katholieke zusterkerk, de Assyrische-apostolische Kerk heeft geen officiële kerkelijke structuur in Nederland, maar er is wel een geloofsgemeenschap die één zaterdag per maand kerkt in een Nederlandse Gereformeerde kerk in Ede. Hiervoor komt meestal een priester over uit Engeland, soms uit Italië, en een enkele keer komt de bisschop, die zetelt in Zweden. Ook gelovigen uit Syrië behoren tot de gemeenschap.

Daarnaast zijn er in Nederland Irakese christenen die tot de Syrisch-katholieke Kerk behoren. Zij kerken bij de Chaldeeërs, of in de reguliere rooms-katholieke parochies. Irakese christenen die Syrisch-orthodox zijn, kunnen terecht bij de Syrisch-orthodoxe Kerk in Nederland, de grootste oosterse kerk van ons land met een eigen aartsbisdom en met een hoge concentratie van gelovigen in Amsterdam en Twente.

Een groep apart onder de Irakese christenen wordt gevormd door de Armeense christenen (niet te verwarren met Armees!). Zij vallen onder een van de twee Armeens-apostolische (orthodoxe) parochies in Nederland. Als er Irakese christenen van de Latijnse kerk of protestantse kerken - van westerse tradities! - in Nederland zijn, dan zullen zij met zeer weinigen zijn. In al zijn diversiteit is het Irakese christendom 'oosters', zowel in het oorsprongland als hier in Nederland.

21 november

Op 21 november was het 40 jaar geleden. Het conciliaire decreet over de oecumenische beweging werd goedgekeurd. Het aantal ja-stemmers was overweldigend.

Dus een hoog 'open deur' gehalte? Niets is minder waar. Het was een keerpunt voor de Katholieke Kerk. De eerste zin al is een programma: "Het herstel van de eenheid tussen alle christenen bevorderen..." Niet dus: "De terugkeer naar de ene kerk bevorderen..." Want, zoals de tekst verderop uitwerkt: deze Katholieke Kerk kan bij en met andere christenen elementen vinden die haar rijkere Katholieke Kerk kunnen laten zijn. Er begon een proces waarin blokkades en scheidsmuren werden neergehaald. Gezamenlijke gebedsdiensten van protestanten en katholieken, erkenning van de doop in andere kerken, positieve benadering van gemengde huwelijken: ze werden na 1964 opvallend snel vanzelfsprekend. Weldra was het zelfs voor velen onvoorstelbaar dat het vóór 1964 nog zo anders was geweest.

Er vond en vindt, met name in de liturgie, ook kruisbestuiving plaats, zoals bij de liederen die zowel daar als hier werden gezongen. En ook vond en vindt men elkaar in gezamenlijk gebed en maatschappelijk optreden. Of er al genoeg vooroordelen en misplaatste scheidsmuren gesloopt zijn? Ik vrees van niet. Maar we moeten ook respect, oog en waardering hebben voor het eigene van de ander. Niet een 'het doet er niet toe' huldigen, maar verschillen beseffen en daarmee aandacht hebben voor het specifieke van ieders eigen traditie. Oecumenische aandacht is nodig voor het gemeenschappelijke van een sacramentele spiritualiteit, voor verbindinglijnen wereldwijd en voor de gedeelde en telkens weer op nieuwe wijze te delen ervaring van generaties christenen in de gemeenschap van de kerk. Soms worden deze elementen (en andere) echter zo beklemtoond, dat uit het zicht dreigt te raken dat de Katholieke Kerk ook haar eigen 'tegenhangers' hiervan nodig heeft om in volle rijkdom Katholieke Kerk te zijn. Het is niet zo dat het terzijde schuiven daarvan recht doet aan het respect voor de ander.

Oecumene is een symfonie van respect. Met eigenheid en zonder de gezamenlijke eenheid van de kerk van Christus al kant en klaar in huis te hebben.

Ad Brants

Ad Brants is voorzitter van de Katholieke Vereniging voor Oecumene.

Kinderen van Beslan

De Russisch-Orthodoxe Nikolaaskerk in Amsterdam heeft samen met andere orthodoxe parochies en Russisch-talige organisaties in Nederland het initiatief genomen voor een steunactie voor slachtoffers van de gijzeling in Beslan. Een groep van ten minste twintig kinderen wordt uitgenodigd om tijdens de voorjaarsvakantie naar Nederland te komen onder begeleiding van drie leerkrachten of ouders. Ook deskundigen op het gebied van getraumatiseerde kinderen worden erbij betrokken.

Het Don Kosaken-Chor Rusland gaf op zaterdag 11 december in Amsterdam een benefietconcert voor kinderen die slachtoffer werden van het gijzelingsdrama. Het concert werd speciaal ingelast in de Europese tournee van het koor. De opbrengst was bestemd voor de genoemde hulpactie en kwam daarnaast ten goede aan de Stichting Help Beslan.

Meer informatie: via de Russisch-Orthodoxe Nikolaaskerk, T 020-4211815, E office@orthodox.nl (giro 4163683 t.n.v. Orthodoxe Parochie H. Nikolaas o.v.v. 'Beslan'). De Stichting Help Beslan heeft zijn website op www.helpbeslan.nl (giro 404, t.n.v. stichting Help Beslan, Kampen).